

การมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน)
กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
Participation according to the Bowon guidelines (home, temple,
school) Case study of Samran Subdistrict, Mueang District,
Khon Kaen Province.

[Received: October 10, 2023; Revised: January 11, 2024;

Accepted: January 15, 2024]

สุทธิรักษ์ นามวงศ์

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Suttirak Namwong

Master of Arts Program

(Development Administration)

Department of Development Administration

Faculty of Liberal Arts, Kalasin University

อารียา ป้องศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์,

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,

คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Ariya Pongsiri

Assistant Professor,

Department of Public Administration,

Faculty of Liberal Arts, Kalasin University

พิมพ์ลิขิต แก้วหานาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์,

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,

คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Phimlikid Kaewhanam

Assistant Professor,

Department of Public Administration,

Faculty of Liberal Arts, Kalasin University

CORRESPONDING AUTHOR

Ariya Pongsiri, Department of Public Administration, Faculty of Liberal Arts,

Kalasin University, Thailand. Email: ariya.po@ksu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมชุมชนของบ้าน วัด โรงเรียน ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชาชน (บ้าน) จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 94.56 เพศหญิง จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 54.66 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.35 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.61 มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.19 อาศัยอยู่ชุมชน มากกว่า 10 ปี จำนวน 262 คน ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 1.07) โดยการมีส่วนร่วมนั้นจะมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามบทบาทที่ในชุมชน กล่าวคือ วัดจะมีบทบาทหลักในการประสานภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน โดยเฉพาะการเป็นศูนย์กลางทางด้านจิตใจแก่ชุมชน และเป็นพื้นที่ในการพบปะแก่คนในชุมชน ส่วนโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการสนับสนุนข้อมูล การดำเนินกิจกรรมและข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ รวมถึงการกำหนดแนวทางในการทำงานร่วมกัน และชุมชนมีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยมีกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำที่ไม่เป็นทางการในการประสานให้คนในชุมชนให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกัน ประสานประโยชน์ทุกภาคส่วน และบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงานทุกกิจกรรม

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; การบริหารจัดการ; บ้าน; วัด; โรงเรียน

Abstract

The objective methodology result. Research on participation according to the Bowon approach (home, temple, school), case study of Samran Subdistrict, Mueang District, Khon Kaen Province Use quantitative research methods and qualitative The objective is to study the role of participation in the management of community activities of houses, temples, schools, Samran Subdistrict, Mueang District, Khon Kaen Province. This research study is a mixed method research study (Mixed Methods). The research results found that. Most of the respondents were citizens (homes), numbering 365 people, accounting for 94.56 percent, female, numbering 211 people, accounting for 54.66 percent, aged 51-60 years, numbering 121 people, accounting for 31.35 percent, working as general contractors, numbering 95 people, accounting for 24.61 percent have secondary education, 186 people, accounting for 48.19 percent, have lived in the community for more than 10 years, 262 people. Overall, the level of participation is at a high level ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 1.07) by Participation will have different forms depending on the role they play in the community. That is, the temple will have a main role in coordinating relevant sectors in organizing various activities in the community so that they can do various activities together, especially It is a psychological center for the community. and is a space for meeting people in the community The school is an agency that has a role in supporting information. Activities and decision support information Including setting guidelines for working together. And the community plays a key role in driving the activities that will be carried out. With a group of community leaders Both formal and informal leaders coordinate people in the community to do activities together. Coordinate benefits from all sectors and achieve goals in every operational activity.

Keywords: Participation; management; home; temple; school

บทนำ

พื้นที่ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีสภาพทางสังคมวัฒนธรรม ชนบทชนนิยม ประเพณีของประชาชนมีลักษณะ วิถีชีวิตชาวอีสาน โดยทั่วไปที่ผูกพันกับธรรมชาติเป็นหลัก โดยเฉพาะการนำเอา ทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ก็อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่มีอุปนิสัย เอื้ออาทร มีความขยัน ซื่อสัตย์ มีความรักถิ่นบ้านเกิด วิถีความเป็นอยู่แบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การตั้งถิ่นฐานของประชาชนในเขตพื้นที่มีลักษณะรวมกันเป็นกลุ่มญาติพี่น้อง มีความเคารพในระดับอาวุโส มี ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดงามสืบทอดกันยาวนานจนถึงปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่ามีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับในหลักสากล และมีความจำเป็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีกฎหมาย รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 (อรทัย กิกผล, 2552) ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความทันสมัยมากขึ้น การสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้ สื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น การเดินทางเข้าไปทำงานในเมืองมากขึ้น จึงทำให้ประชาชนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์และ พบปะกันน้อยลง ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยลง คนในชุมชนติดต่อสื่อสารกันออนไลน์มากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการพัฒนาชุมชน และเป็นการแก้ไขปัญหาในชุมชนทำให้เกิดการพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งการทำให้เกิดขึ้นนั้นต้องเกิดจากคนในชุมชนเอง โดยมีการ สนับสนุนจากภาครัฐที่ส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ทางวิชาการ ส่งเสริมด้านวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยแก่ ชุมชน

สังคมไทยผูกพันกับ บ้าน วัด โรงเรียน นับตั้งแต่เกิดจนตาย โดยทั้ง 3 สถาบัน มีอิทธิพลต่อความเชื่อ ความคิด และค่านิยมของคนไทย เป็นสถาบันที่ช่วยแก้ไขปัญหาในชุมชน ขับเคลื่อนให้ชุมชนก้าวเดินต่อไป มีพลัง ในการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาและเกิดความเข้มแข็ง เป็นแหล่งที่ทำให้ชุมชนมีความร่วมมือ ในการพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ อนุรักษ์และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน มีส่วนร่วมให้มีการ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน มีความสามัคคี เกิดการประสานงาน ลดการขัดแย้งในการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้มีการ สื่อสารที่ดี สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในการทำ กิจกรรมหนึ่ง ๆ นั้น บ้าน วัด โรงเรียน จะร่วมมือกันทำกิจกรรมโดยมีการประชุมร่วมกัน เพื่อระดมความคิด ร่วมกันคิด เสนอข้อคิดเห็น วางแผน ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา ลดความขัดแย้ง ให้ได้มีมติที่ประชุมร่วมกันในการ ดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน เป็นฐานของการพัฒนาแบบมี ส่วนร่วม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียน บ้าน และวัด ที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีความเข้มแข็ง ตามแนวทาง บวร หรือไม่อย่างไร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับใด และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน

ที่เข้มแข็ง และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงาน ตลอดจนการบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการและองค์กรต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมชุมชนเข้มแข็งตามแนวทาง บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษาดำบลสำราญ อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวม แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐได้ทำการสนับสนุน ส่งเสริม ชักนำ สร้างโอกาส ให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปแบบของบุคคล กลุ่ม สมาคม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

วิรัช นิภาวรรณ (2530) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสทั้งในรูปของส่วนบุคคล และกลุ่มคนต่าง ๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เข้าร่วมเพราะการหวังรางวัลตอบแทน และที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิต ความจำเป็น ความต้องการ และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย

สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2534) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนความหมายที่ลึกซึ้งมิได้หมายถึงเพียงเมื่อรัฐกำหนดโครงการอะไรขึ้นมาประชาชนก็ร่วมกันทำ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนเงื่อนไขของการเปลี่ยนการทำงานกลไกการพัฒนาจากการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายถึง การคืนอำนาจ (EMPOWERMENT) ในการกำหนดการพัฒนาให้ประชาชน อย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผน และดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และอนาคตของเขา

ประทีป เรืองมัลย์ (2541) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมมือ ร่วมใจ ในการระบุมปัญหา ความต้องการ การวางแผน และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่ตนประสบอยู่ และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ให้ลุล่วงไป เพื่อประโยชน์ของชุมชน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังจะช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นกับประชาชน ทำให้การดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่วางไว้ ดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางได้ และมีผลให้ประชาชนช่วยตัวเองได้ในระยะยาว โดยไม่ต้องคอยพึ่งความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรต่าง ๆ อีกต่อไปด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2542) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมการตัดสินใจในกิจกรรมใด ๆ ให้ความช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อประชาชน

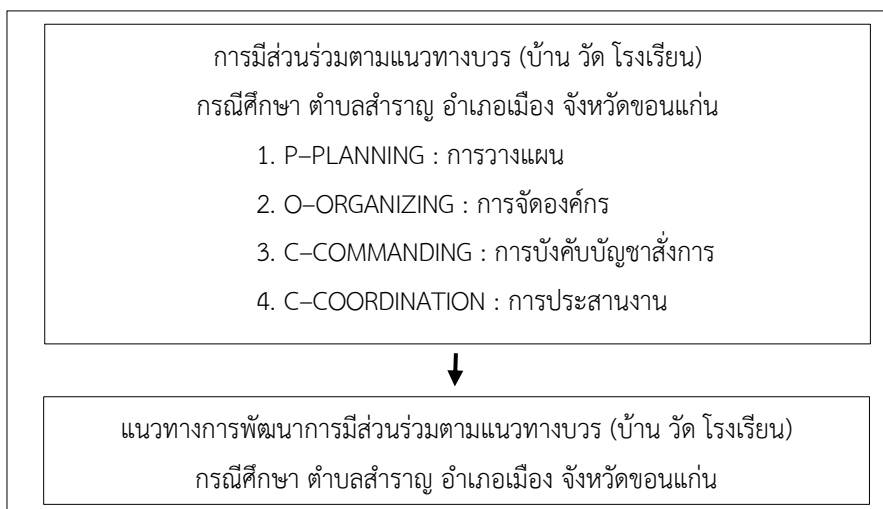
พีระ พรนวม (2544) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมโดยการกระจายอำนาจร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน การตัดสินใจ ร่วมกัน วางแผนดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดี ผลเสีย จนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน

สุวรรณ พิณตานนท์ (2546) ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า คือ ความร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับ

สัญญา เคนาภูมิ (2551) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาส ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ และจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

สันติ เอื้อจงประสิทธิ์ (2551) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และร่วมรับผิดชอบในผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตัวของประชาชนเอง การที่ผู้นำจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจะต้องยอมรับว่า การพัฒนานั้นประชาชนต้องการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของคนอื่น พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10,354 คน แยกเป็นชาย 5,219 คน เป็นหญิง 5,063 คน (ข้อมูลในวันที่ 11 สิงหาคม 2565)

1.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การเลือกตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น โดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดมีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน จำนวน 386 คน ด้วยการแจกแบบสอบถาม

1.3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 8 คน ได้แก่ 1. ผู้นำชุมชน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) จำนวน 2 คน 2. พระสงฆ์ที่จำวัดโนนราศรี จำนวน 5 รูป 3. ผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยา จำนวน 1 คน ได้มาโดย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านการมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้บันทึกแบบคำร้องขอออกหนังสือราชการต่อสำนักงานคณะกรรมการศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ถึงประชาชนที่มีทะเบียนอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.2 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เสนอต่อกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ Google form และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทุกฉบับ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายสรุปผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในเขตพื้นที่ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยนำคะแนนไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วสรุปเป็นความเรียง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลได้ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามบทบาท

ที่	บทบาท	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ประชาชน (บ้าน)	365	94.56
2.	พระสงฆ์/กรรมการวัด (วัด)	9	2.33
3.	ผู้บริหารโรงเรียน/ครู/นักการ (โรงเรียน)	12	3.11
รวม		386	100.00

จากตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามบทบาท พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชาชน (บ้าน) จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 94.56 รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียน/ครู/นักการ (โรงเรียน) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.11 และเป็นพระสงฆ์/กรรมการวัด (วัด) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33

ตารางที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ที่	เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศชาย	175	45.34
2.	เพศหญิง	211	54.66
รวม		386	100.00

จากตารางที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 54.66 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 45.34

ตารางที่ 4 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ที่	อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ต่ำกว่า 20 ปี	17	45.34
2.	21-30 ปี	64	54.66
3.	31-40 ปี	58	15.03
4.	41-50 ปี	81	20.98
5.	51-60 ปี	121	31.35
6.	61 ปีขึ้นไป	45	11.66
รวม		386	100.00

จากตารางที่ 4 ข้อมูลส่วนบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่ อายุ 51-60 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.35 รองลงมา อายุ 41- 50 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.98 อายุ 21-30 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.58 อายุ 31- 40 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.03 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.66 และต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 17 คน ร้อยละ 4.40

ตารางที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ที่	อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เกษตรกร	50	12.95
2.	รับราชการ	56	14.51
3.	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	78	20.21
4.	พนักงานเอกชน	50	12.95
5.	รับจ้างทั่วไป	95	24.61
6.	อื่น ๆ	57	14.77
รวม		386	100.00

จากตารางที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.61 รองลงมา อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 78 คนคิดเป็นร้อยละ 20.21 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 57 คน ร้อยละ 14.77 อาชีพรับราชการ จำนวน 56 คน ร้อยละ 14.51 อาชีพเกษตรกร และอาชีพพนักงานเอกชนเท่ากัน จำนวน 50 คน ร้อยละ 12.95

ตารางที่ 6 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

ที่	การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ประถมศึกษา	79	20.47
2.	มัธยมศึกษา	186	48.19
3.	อุดมศึกษา	121	31.35
รวม		386	100.00

จากตารางที่ 6 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.19 รองลงมาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.35 น้อยที่สุด ระดับประถมศึกษา จำนวน 79 คน ร้อยละ 20.47

ตารางที่ 7 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ที่	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ต่ำกว่า 5 ปี	35	9.07
2.	5 - 10 ปี	89	23.06
3.	มากกว่า 10 ปี	262	67.88
รวม		386	100.00

จากตารางที่ 7 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ชุมชน มากกว่า 10 ปี จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 67.88 รองลงมา 5 - 10 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.06 และอาศัยต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.07

ตารางที่ 8 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกิจกรรม

ที่	กิจกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	กิจกรรมทำบุญโรงทาน	99	25.65
2.	กิจกรรมทำความสะอาดวัด	83	21.50
3.	กิจกรรมประชุมหมู่บ้าน	76	19.69
4.	กิจกรรมปลูกต้นไม้วันเด็ก	24	6.22
5.	ทุกกิจกรรม	104	26.94
รวม		386	100.00

จากตารางที่ 8 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกิจกรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมทุกกิจกรรม จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.94 รองลงมาทำกิจกรรมทำบุญโรงทาน จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.65 เข้าร่วมกิจกรรมทำความสะอาดวัด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 เข้าร่วม

กิจกรรมประชุมหมู่บ้าน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.69 และเข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้วันเด็ก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.22 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน)

ตารางที่ 9 P-Planning : การวางแผน

P-Planning : การวางแผน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ วางแผนร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.82	1.01	76.37	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในดำเนินงานวางแผนร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.80	0.99	75.91	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกระจายผลประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.35	1.06	66.94	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลกิจกรรมร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.43	1.09	68.65	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.60	1.04	71.97	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้าน P -PLANNING ; การวางแผนภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 71.97 ($\bar{X} = 3.60$, S.D.= 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 76.37 ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 1.01) รองลงมามีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางแผนร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.91 ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.99) มีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลกิจกรรมร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.65 ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.09) และมีส่วนร่วมในการกระจายผลประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.94 ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 O-Organizing : การจัดองค์กร

O-Organizing : การจัดองค์กร	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกคนที่จะมาทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน เช่น การเลือกเทพีสงกรานต์	3.75	1.13	75.03	มาก

O-Organizing : การจัดองค์กร	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
2. ท่านมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.98	1.02	79.64	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.41	1.07	68.24	ปานกลาง

ตารางที่ 10 O-Organizing : การจัดองค์กร (ต่อ)

O-Organizing : การจัดองค์กร	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
4. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบุคคลที่ทำงานในหน้าที่ตามกำหนด	3.51	1.07	70.10	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.66	1.07	73.25	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทางบูร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่น ด้าน O-ORGANIZING : การจัดองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.25 ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 1.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 79.64 ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 1.02) รองลงมามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกคนที่จะมาทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน เช่น การเลือกเทพีสงกรานต์ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.03 ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.13) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบุคคลที่ทำงานในหน้าที่ตามกำหนด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.10 ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 1.07) และมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.24 ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 C-Commanding : การบังคับบัญชาสั่งการ

C-Commanding : การบังคับบัญชาสั่งการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.55	1.01	70.93	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานการดำเนินงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียนให้สำเร็จ	3.51	1.03	70.26	มาก

C-Commanding : การบังคับบัญชาสั่งการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานผลประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.32	1.06	66.48	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.44	1.05	68.86	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.46	1.04	69.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นด้าน C-COMMANDING : การบังคับบัญชาสั่งการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.93 ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 1.04) รองลงมามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานการดำเนินงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียนให้สำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 1.06) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.86 ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.05) และมีส่วนร่วมในการประสานผลประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.48 ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 C-coordination : การประสานงาน

C-COORDINATION : การประสานงาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.87	0.97	77.31	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานการดำเนินงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียนให้สำเร็จ	3.88	1.06	77.56	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานผลประโยชน์ต่าง ๆ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.44	1.07	68.70	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน	3.61	1.10	72.23	มาก

C-COORDINATION : การประสานงาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
เฉลี่ยรวม	3.70	1.05	73.95	มาก

จากตารางที่ 12 ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน ด้าน C-coordination : การประสานงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.95 ($\bar{x}=3.70$, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประสานงาน การดำเนินงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียนให้สำเร็จ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.56 ($\bar{x}=3.88$, S.D. = 1.06) รองลงมามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.31 ($\bar{x}=3.87$, S.D. = 0.97) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.23 ($\bar{x}=3.61$, S.D. = 1.10) และมีส่วนร่วมในการประสานผลประโยชน์ต่าง ๆ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.70 ($\bar{x}=3.44$, S.D. = 1.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 C-CONTROLLING : การควบคุม

C-CONTROLLING : การควบคุม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดูแลทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.68	1.08	73.52	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกิจกรรมร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียนให้สำเร็จ	3.76	1.08	75.13	มาก

ตารางที่ 13 C-CONTROLLING : การควบคุม (ต่อ)

C-CONTROLLING : การควบคุม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความแปรปรวน (S.D.)	ร้อยละ	แปลความ
3. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลผลประโยชน์ต่าง ๆ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน	3.34	1.09	66.89	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน	3.50	1.14	69.95	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.57	1.11	71.37	มาก

จากตารางที่ 13 ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นด้าน C-Controlling : การควบคุม ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกิจกรรมร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียนให้สำเร็จ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 71.37 ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = 1.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประสานงานกิจกรรมร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียนให้สำเร็จ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.13 ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 1.08) รองลงมามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดูแลทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.52 ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 1.08) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.95 ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.14) และมีส่วนร่วมในการดูแลผลประโยชน์ต่าง ๆ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.89 ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ

บทสรุป	บ้าน	วัด	โรงเรียน
PLANNING : การวางแผน	การวางแผนในการดำเนินงานจะมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบงานเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือโดยจะร่วมกันกำหนดนโยบายเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์	เจ้าคณะตำบลเรียกประชุมคณะสงฆ์เพื่อสั่งการให้เจ้าอาวาสแต่ละวัดเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนา และสามารถนำข้อมูลมาสรุป ประเมินผลในการพัฒนาครั้งต่อไป	ผู้อำนวยการโรงเรียนเรียกประชุม คณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนในการพัฒนาให้เกิดบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยการจัดทำแนวทางการพัฒนาและแจ้งให้ทุกภาคส่วนทราบ
ORGANIZING : การจัดองค์กร	ทางเทศบาลตำบลสำราญ จัดสรรงบประมาณอุดหนุน เช่น วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรเข้าร่วมตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ	เจ้าอาวาสและกรรมการวัดแต่ละวัดเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในหมู่บ้านหรือตำบล จัดขึ้นโดยกำหนดหน้าที่และ	ผู้อำนวยการโรงเรียน กำหนดจุดมุ่งหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรให้ชัดเจน โดยจะมีแผนปฏิบัติงานเพื่อร่วม
	ขอบเพื่อให้งานสำเร็จตามที่วางไว้	มอบหมายงานที่ชัดเจนและแบ่งหน้าที่กันทำให้ตรงกับงาน	กันกับชุมชนประจำปี
COMMANDING: การบังคับบัญชา	คณะกรรมการพื้นที่ในสถานที่จัดกิจกรรม กำชับ	แต่งตั้งเจ้าอาวาสแต่ละวัด โดยเจ้าอาวาสแต่งตั้ง	ผู้อำนวยการมีส่วนร่วมในการบังคับบัญชาสั่งการในแนว

บทสรุป	บ้าน	วัด	โรงเรียน
สังการ	สังการผู้เกี่ยวข้องทำ หน้าที่ตามแผนที่กำหนด ไว้และปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์	คณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น และ สร้างช่องทางการสื่อสาร แบบมีส่วนร่วมและ ตัดสินใจในการปฏิบัติ หน้าที่ให้สำเร็จ	ทางการปฏิบัติ ใช้วิธีการประชุม ปรึกษาหารือเพื่อออกแบบแนว ปฏิบัติร่วมกัน และทำคำสั่งใน การดำเนินงาน มีการลงนาม เพื่อรับทราบ แบ่งสายงานบังคับ บัญชาตามโครงสร้างไว้อย่าง ชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ควบคุม สั่งการงานลดหลั่นกันตามสาย งาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไป ตามวัตถุประสงค์
COORDINATION: การประสานงาน	ติดตามประสานงานกับ คณะทำงานในการ ปฏิบัติงานร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน ให้การ ปฏิบัติงานสำเร็จตาม เป้าหมายของกิจกรรม	พัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อ ประชาสัมพันธ์และพัฒนา เครือข่ายสมาชิกชุมชนทั้ง ภายในและภายนอก	โรงเรียนมีทีมงาน การ บริหารงานในการประสานงาน ของคณะครูในโรงเรียนร่วมกับ บ้าน วัด(ชุมชน) มีส่วนร่วมใน การติดตามงานให้ทันเวลา และ มอบหมายงานให้ปฏิบัติเสร็จ ก่อนเวลาที่กำหนด และถูกต้อง
บทสรุป	บ้าน	วัด	โรงเรียน
CONTROLLING: การควบคุม	เข้าร่วมการตรวจจุดงาน กับคณะกรรมการและ ควบคุมการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง อำนวย ความสะดวกในการ ปฏิบัติงาน ติดตาม ประเมินผลงานแล้วนำผล มาเสนอและแก้ไขให้ ตามที่กำหนดไว้	นำนโยบายมาปฏิบัติ ดูแล ควบคุมการดำเนินงาน กิจกรรมภายในตำบล เสนอแนะนำมา ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมใน กิจกรรมให้ได้ตามที่กำหนด ไว้	ในโรงเรียนได้มีการปฏิบัติงาน และการนิเทศการเรียนการสอน และการดำเนินงานตามแนว ทางการปฏิบัติ

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษาตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีข้อสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัยด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และ ด้านการควบคุม โดยปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 บทบาท ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มประชาชนมากที่สุด จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 94.56 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครู/นักการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.11 และพระสงฆ์/กรรมการวัด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33

1.2 เพศ เป็นเพศหญิง จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 54.66 และเพศชาย จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 45.34

1.3 อายุ มีอายุระหว่าง 51–60 ปี มากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.35 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 41–50 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.98 อายุระหว่าง 21–30 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.58 อายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.03 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.66 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40

1.4 อาชีพ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.61 รองลงมา คืออาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.21 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.77 อาชีพรับราชการ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.51 อาชีพเกษตรกร และพนักงานเอกชนมีจำนวนเท่ากัน คือจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.95

1.5 ระดับการศึกษา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 186 คน ร้อยเป็นร้อยละ 48.19 รองลงมาคือระดับอุดมศึกษา จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.35 และระดับประถมศึกษา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.47

1.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปี จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 67.88 รองลงมาอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 5–10 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.06 และอาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.07

1.7 กิจกรรมที่ทำร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน กิจกรรมที่ทำทุกกิจกรรมมากที่สุด จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.94 รองลงมาเป็นกิจกรรมทำบุญโรงทาน จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.65 กิจกรรมทำความสะอาดวัด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 กิจกรรมประชุมหมู่บ้าน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.69 และกิจกรรมปลูกต้นไม้วันเด็ก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.22

1.8 ภาพรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามแนวทาง บ้าน วัด โรงเรียน กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 71.97 ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

1.9 ด้านการวางแผน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 76.37 ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 1.01) มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวางแผนร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.91 ($\bar{x} = 3.80$,

S.D. = 0.99) มีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลกิจกรรมร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.65 ($\bar{x}$ = 3.43, S.D. = 1.10) และมีส่วนร่วมในการกระจายผลประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.94 ($\bar{x}$ = 3.35, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

1.10 ด้านการจัดองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.25 ($\bar{x}$ = 3.66, S.D. = 1.07) มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 79.64 ($\bar{x}$ = 3.98, S.D. = 1.02) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกคนที่จะมาทำงานร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน เช่น การเลือกเทพีสงกรานต์ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.03 ($\bar{x}$ = 3.75, S.D. = 1.13) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบุคคลที่ทำงานในหน้าที่ตามกำหนด อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.10 ($\bar{x}$ = 3.51, S.D. = 1.07) และมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.24 ($\bar{x}$ = 3.41, S.D. = 1.07) ตามลำดับ

1.11 ด้านการบังคับบัญชา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.13 ($\bar{x}$ = 3.46, S.D. = 1.04) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.93 ($\bar{x}$ = 3.55, S.D. = 1.01) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานการดำเนินงานร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน ให้งานสำเร็จ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.26 ($\bar{x}$ = 3.51, S.D. = 1.03) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.86 ($\bar{x}$ = 3.44, S.D. = 1.05) และมีส่วนร่วมในการประสานผลประโยชน์ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.48 ($\bar{x}$ = 3.32, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

1.12 ด้านการประสานงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.95 ($\bar{x}$ = 3.70, S.D. = 1.05) มีส่วนร่วมในการประสานงานการดำเนินงาน ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน ให้สำเร็จ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.56 ($\bar{x}$ = 3.88, S.D. = 1.06) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประสานงานร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 77.31 ($\bar{x}$ = 3.87, S.D. = 0.97) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.23 ($\bar{x}$ = 3.61, S.D. = 1.10) และมีส่วนร่วมในการประสานผลประโยชน์ต่าง ๆ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.70 ($\bar{x}$ = 3.44, S.D. = 1.07) ตามลำดับ

1.13 ด้านการควบคุม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 71.37 ($\bar{x}$ = 3.57, S.D. = 1.11) มีส่วนร่วมในการประสานงานกิจกรรมร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.13 ($\bar{x}$ = 3.76, S.D. = 1.08) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดูแลการทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.52 ($\bar{x}$ = 3.68, S.D. = 1.08) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 69.95 ($\bar{x}$ = 3.50, S.D. = 1.14) และมีส่วนร่วมในการดูแลผลประโยชน์ต่าง ๆ (ทั้งทางบวกและทางลบ) ร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.89 ($\bar{x}$ = 3.34, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

2. จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษาตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม และทุกด้านมีผลต่อการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนยอมรับในกิจกรรมและโครงการ และเพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยประชาชนเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ และต่อมามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการคือ ดำเนินงานตามโครงการ และแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชา สระสม (2561, บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อทราบการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบ "บ้าน วัด โรงเรียน" ของโรงเรียนวัดสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อทราบผลของการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบ "บ้าน วัด โรงเรียน" ของโรงเรียนวัดสังกัดกรุงเทพมหานครวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ การเลือกกรณีศึกษาการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ตามสภาพจริง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบความเที่ยง วิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในการบริหารแบบ "บ้าน วัด โรงเรียน" ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ขั้นตอน 1) การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการ 4) การได้รับประโยชน์ร่วมกัน 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล 2. ผลของการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบ "บ้าน วัด โรงเรียน" ของโรงเรียนวัดสังกัดกรุงเทพมหานคร คือ โรงเรียนจัดการศึกษาได้มาตรฐานผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านนักเรียน 2) ด้านการจัดการศึกษาและการพัฒนาบุคลากร 3) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 4) ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โขมโนทัย (2560, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง “การร่วมมือกันระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการร่วมมือกันระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ, กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสู่การเป็นโรงเรียนวิถีพุทธในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนปัจจัยที่ส่งเสริมให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สามารถพัฒนาและได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนวิถีพุทธในระดับที่สูงขึ้น คือ ระดับที่ 2 โรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ และ ระดับที่ 3 โรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน, การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ และนำเสนอแนวทางการบริหารปกครองแบบร่วมมือกัน ระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธโดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 34 คน ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สู่

การเป็นโรงเรียนวิถีพุทธในระดับที่สูงขึ้นนั้น มีความพิเศษต่างจากโรงเรียนทั่วไป โดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทุก ๆ วิชา และการร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน รวมถึงภาคส่วนอื่นโดยสมัครใจอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านตัวแสดงจากหลายภาคส่วน คือ ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สามารถพัฒนาและได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนวิถีพุทธในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารปกครอง (Governance) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ การศึกษาด้านโครงสร้างพบว่า โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบมีโครงสร้างในการดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน โดยสมัครใจที่จะให้ความร่วมมือซึ่งแต่ละฝ่ายไม่ได้มีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน ส่วนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในนครราชสีมาพบว่า มีโครงสร้างในการดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นไปโดยความสมัครใจและขอความร่วมมือการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบ มีการจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาทางเลือก มีการพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาเป็นของตนเอง เน้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาผนวกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน ส่วนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในนครราชสีมา มีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติทั่วไป ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักแล้วสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปในทุกสาระวิชา การศึกษาด้านลักษณะความร่วมมือ พบว่า ลักษณะความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีรูปแบบความสัมพันธ์กัน แบบที่แต่ละฝ่ายไม่ได้มีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน แต่เป็นไปโดยความสมัครใจที่จะให้ความร่วมมือ โดยมีความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ผ่านการนำคุณธรรมจากวัดเข้ามาใช้ในโรงเรียน เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน และการร่วมทำกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่บ้าน วัด และโรงเรียนจัดทำข้อเสนอแนะจากการวิจัย พบว่า หน่วยงานที่ดูแลโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการให้ชัดเจนและดำเนินการในเชิงรุกมากกว่า และ จากการศึกษาวิจัยสะท้อนให้เห็นจุดเด่นในการพัฒนาโรงเรียนแต่ละแห่งผ่านบทบาทการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด และโรงเรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบ ได้ผลเป็นอย่างดีก็เพราะบ้าน (เด็กนักเรียน) มีอาชีพที่มั่นคงและฐานะดี พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนรวมถึงวัดจัดขึ้นโดยตรงด้วยตัวเองได้ ส่วนกิจกรรมหิ้วปิ่นโตไปวัดนั้น อาจเหมาะกับบ้าน (เด็กนักเรียน) ที่มีฐานะขัดสนยากจน เพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ทางบ้านคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนรวมถึงวัดจัดขึ้น โดยตรงด้วยตัวเองได้ จึงเกิดมีกิจกรรมหิ้วปิ่นโตไปวัดขึ้นมา เพื่อให้บ้านที่มีฐานะขัดสนยากจน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางอ้อม โดยผ่านการทำกับข้าวและจัดเตรียมปิ่นโตอาหาร แล้วมอบให้บุตรหลานนำมาถวายเพลพระร่วมกับโรงเรียนซึ่งนักเรียนก็ได้รับประทานข้าวปลาอาหารที่ทางบ้านจัดใส่ปิ่นโตมาให้นั้นด้วย ถือเป็นการกระชับสัมพันธ์ เกิดความผูกพัน สานสัมพันธ์ในครอบครัว และถือเป็นการเรียนรู้ธรรมชาติของชีวิต ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ควรมีการศึกษาต่อในประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคของการร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ตามประเด็นที่ได้กล่าวไว้โดยเฉพาะในเชิงการแก้ปัญหา และ ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่นที่ต่างไปจากนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kenneth Charles Testa (2000, Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือในข้อตกลง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างโรงเรียนรัฐบาลประจำอำเภอในแคลิฟอร์เนียกับหน่วยงานชุมชน : การพัฒนากลยุทธ์การปฏิบัติงาน อุปสรรค และปัจจัยสนับสนุนโรงเรียน เพื่ออธิบายกลยุทธ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความร่วมมือในส่วนของปัจจัยที่สนับสนุนข้อตกลงร่วมกัน โดยโรงเรียนประจำอำเภอได้ดำเนินการพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เช่น หน่วยงานธุรกิจ บริการสาธารณะ องค์การทางศาสนา ศูนย์เด็กเล็กห้องสมุด สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนต่าง ๆ วิทยาลัย และกลุ่มผู้ปกครองที่ช่วยกันทำให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการสร้างความร่วมมือในกลุ่มโรงเรียนบ้านเมืองและองค์กรต่าง ๆ ในการสนับสนุนทรัพยากรให้มากที่สุด รวมทั้งความพยายามในการนำเสนอให้เกิดความร่วมมือ ในการพัฒนาร่วมกัน และยังพบว่าความสำคัญของการขยายความร่วมมือที่มาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียน วงการธุรกิจ และการบริการของรัฐบาล ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการที่จะสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทั้งนี้ผ่านการดำเนินการและการสนับสนุนด้วยนโยบายของหน่วย กำหนดนโยบายซึ่งฝ่ายการเมืองได้มีการส่งเสริมที่จะนำมาให้เกิดความร่วมมือเพื่อสร้างประโยชน์สู่ชุมชน และมีการกระตุ้นให้สถานิติบัญญัติผลักดันสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการศึกษาและความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับทุกวัย เพื่อชุมชนได้ดำเนินการพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษาตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษาตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วยรูปแบบทั้งที่เป็นทางการ คือ การประชุมโดยกำหนดช่วงเวลาชัดเจน รวมถึงการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้น จนกระทั่งสุดท้าย รวมถึงการปิดประกาศในพื้นที่สาธารณะส่วนกลาง ส่วนรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ คือ การสร้างการรับรู้อย่างทั่วถึงในหลากหลายช่องทาง เช่น ทางสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Medias) อาทิ เช่น ไลน์ (Line) เฟสบุ๊ค (Facebook) เพื่อสร้างการรับรู้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินกิจกรรม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างรอบด้าน

1.2 แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามแนวทางบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กรณีศึกษาตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ควรมีกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะ ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในภาพรวม วิเคราะห์นโยบายแผนงานและโครงการขององค์กรต่าง ๆ วิเคราะห์จุดอ่อน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา เพื่อการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมชุมชนของบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมชุมชนของบ้าน วัด

โรงเรียน และควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ที่อยู่นอกชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของบริบทอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยให้เป็นรูปแบบของการบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพ หรือศึกษาวิจัยในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา หรือศึกษาวิจัยในด้านข้อจำกัด สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ด้านความร่วมมือขององค์กรต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- จารุณี พันธุ์เสียม. (2550). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกชุมชนร่วมจิตร่วมใจ ใน จังหวัด กระบี่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์. คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จักรกริช หอมประกอบ. (2547). ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารใน ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชา สระสม. (2560). “การมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัด สังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด และ สุทธิทอง ศรีสะอาด. (2554). งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประทีป เรืองมัลย์. (2541). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานของโครงการชลประทานเขื่อนแม่กวงอุดมธารา ในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์โรงเรียนตำบลแซ่ซ้าง อำเภอสนักแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต , สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พีระ พรนวม (2544). **ศรัทธาต่อหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน**

การประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พุทธทาสภิกขุ. (2532). **บริหารธุรกิจแบบพุทธ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก. (2551). **การบริหารสังคม ศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อสังคมไทย**

และสังคมโลก. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). **กลวิธีและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน.**

กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภารพิมพ์.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วน**

ท้องถิ่นและราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

ยุรธ จินา, และมิตา จินา. (2560). **บวรสันติสุข : รูปแบบการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียนในการส่งเสริม**

คุณธรรมค่านิยม 12 ประการ. จังหวัดเชียงใหม่.

วิรัช นิการวรรณ. (2530). **การบริหารและการจัดการทางทรัพยากรธรรมชาติ : บทบาทขององค์กรในท้องถิ่น.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วิชญ์ หยกจินดา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร**

อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.

วีระกิตติ์ หาญปริพรรณ์ และคณะ. (2551). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานยุติธรรมชุมชน กรณีศึกษา ชุมชน**

คลองจระเข้ร้อย ตำบลเกาะไร่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ : กระทรวงยุติธรรม.

สายทิพย์ สุคติพันธ์. (2534) **ปัญหาผู้นำกับกระบวนการกำหนดนโยบายแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิริพัฒน์ ลากิจิตร. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุน**

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.

วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธี วรประดิษฐ์. (2553). **การมีส่วนร่วมของชุมชนงานสารสนเทศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ**

การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด : สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัดตราด.

สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2543). **การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรี.

สุวรรณ พินตานนท์. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. สำนักพัฒนาและ**

ส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์อาสารักขาตินแดน.

สุวิมล โขมน้อย. (2560). **การร่วมมือกันระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ.**

วิทยานิพนธ์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กาฬสินธุ์ :

ประสานการพิมพ์.

สัญญา เคนาภูมิ. (2551). **ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มแม่น้ำโขง**. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สันติ เอื้อจงประสิทธิ์. (2551). **สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร**. กรุงเทพฯ : สามเจริญ พาณิชย.

อนิวัช แก้วจันทน์. (2554). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ 2 สงขลา. นาคศิลป์โฆษณา

อภิญา กังสนารักษ์. (2544). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของ
สถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรถ กักผล. (2552). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ :
ส เจริญการพิมพ์.

อิระวัชร จันทระประเสริฐ. (2541). **แรงงานกับการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). **รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว,
ภาษาอังกฤษ

Amstein, S.R. (1969). **A Ladder of Citizen Participation**. Journal of the American Institute of
Planners, 359, 216-224.

Arthur L. Gay Lunde. (1959). **Areas of cooperation between school boards and governmental
agencies fir school-park-recreation development**. Southern California USC
University.

Cohen, J.M. , & Uphoff, N.T. (1981). **Rural Development Participation : Concept and Measure
for Project Design Implementation and Evaluation : Rural Development
Committee Center for international Studies**. New York : Cornell University Press.

Kenneth Charies Testa. (2000). **A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the
Requirements for the Degree Doctor of Education in Educational Leadership**.
California: University of La Verne.

Koufman,H.F. (1949, March). **Participation Organized Activities in Selected Kentucky
Localities**. Agricultural Experiment Station Bulletins. 1949 : 7.

Marco Saez, & Arribas. (2002). **Collaboration in R&D with Universities and Research Center
(pp. 321-341)**. An Empirical Study of Spanish firms R&D Management.

WHO/UNICEF, (1978). **Conference on Primary Health Care**. Alma-Ata, September 6-12,

ber 6-12,

William, E. (1976). **Electoral Participation in a Low Stimulus Election**. Rural Development, 4 (1).

Translated References

- Aniwat Kaewjamnong. (2011). **Human Resource Management**. 2nd edition Songkhla. Bring advertising art.
- Banjerd Sopimai. (2007). **Public participation in local development Case Study Sub-district Administration Organization in Nai Mueang, Phimai District, Nakhon Ratchasima Province**. Master of Public Administration Thesis, Department of Local Government. College of Local Government, Khon Kaen University.
- Boonchom Srisaab and Sutithong Srisaab. (2011). **Research related to educational administration**. (2nd edition). Bangkok: Suwiriyaas.
- Buddhist Bhikkhu. (1989) **Buddhist Business Administration**. Bangkok : National Buddhist Printing House.
- Irawat Chandraprasert. **Labor and participation**. Bangkok : Ministry of Labour and Social Welfare.
- Jarunee Pansangam. (2007). **Participation in community development of community members in Krabi**. Master of Arts Thesis, Applied Sociology. Faculty of Sociology and Human Sciences, Kasetsart University.
- Jakkrit Homprakob . (2004). **Comments on factors affecting the performance of military officials in the Center for Defense Industry and Military Energy**. Master of Public Administration Thesis (Public Policy). Chonburi : Graduate School, Burapha University.
- Mette Mettkarunjit. (2010). **Participatory Education Management: People, Local Governments and Governments**. 2nd edition. Bangkok : Bookpoint.
- Narinchai Patpongsa.(2003). **Participation, basic principles, techniques, and case examples**. Bangkok : Chulalongkorn University Book Center.
- Nucha Sarasom. (2017). **Participation in "House, Temple, School Administration" of Wat School, Affiliated with Bangkok**. Doctor of Philosophy Thesis, Educational Administration, Silpakorn University.
- Orathai Kokpol. (2009). **Partners think of a public engagement guide for local executives**. Bangkok : Charoen Printing.
- Pinya Kangsanarak.(2001).**Participatory management model in a faculty-level effective organization of higher education institutions**. Bangkok : Chulalongkorn University.

- Prateep Ruangmalai. (1998). **Farmers' involvement in irrigation water management of the project Irrigation of Mae Kuang Udomtara Dam in Ban Thi District, Lamphun Province.** Master of Public Health Thesis in Public Health, Graduate School, Chiang Mai University.
- Prapan Soipet.(2004). **Participation in education management of the Basic Education Committee Cham Chang School Center, San Kamphaeng District, Chiang Mai.** Master of Education Thesis, Educational Administration, Graduate School, Chiang Mai University.
- Peera Pornnawam (2001). **Faith in the principle of participation in educational management of school administrators. Under the Office of Primary Education, Mae Tha District, Lamphun Province.** Master of Education Thesis, Program in Educational Administration, Graduate School, Chiang Mai University.
- Paiboon Wattanasiritham and Phantip Petchmak. (2008) **Social administration Science of the Century for Thai Society and Global Society.** Bangkok : Community Organization Development Institute.
- Pairat Techarin.(1984). **Strategies and approaches to promote public participation in community development work.** Bangkok : Saksopha Printing.
- Saithip Suktipan. (1991). **Leadership Issues with the National Policy-Making Process.** Bangkok : Faculty of Political Science, Thammasat University.
- Siripat Lapajit. (2007). **Factors affecting the decision to engage citizens in support Administration of the Sub-district Administration Organization, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province.** Bangkok : Graduate School, Chulalongkorn University.
- Sutee Worapradit. (2010). **Community Involvement, Information Work,** Office for the Promotion of Non-Formal Education and Informal Education, Trat Province : Office of Non-Formal Education and Informal Education Trat Province
- Suraswadi Rajkulchai. (2000). **Administrative planning and control.** Bangkok : Chamchuri Printing House.
- Suwan Pintanon. (2003). **Factors affecting the strength of the district administration.** Office of Local Administration Development and Promotion Department of Local Government Promotion Ministry of Interior. Bangkok : Territorial Guard Volunteer Printing House.

- Suwimon Komanothai.(2017). **Collaboration between homes, temples and schools.** Thesis of the Faculty of Political Science, Thammasat University.
- SomBat Tairaukam.(2008). **Research Methodology for the Humanities and Social Sciences.** Kalasin : Coordinate printing.
- Sanya Kenaphoom .(2008). **Achievements of Community Enterprises in the 4 Mekong Border Provinces.** Thesis Doctor of Public Administration in Public Administration. Walai Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage.
- Santi Aujongprasit.(2008).**The essence of personnel involvement.** Bangkok: Samcharoen Commerce.
- Uthai Boonprasert.(1999). **Research report on the educational administration and management approach of educational institutions in a school-based administrative model.** Bangkok : Ladprao Council Guru.
- Virat Nipawan. (1987). **Natural Resources Administration and Management: The Role of Local Organizations.** Bangkok : Odeon Store Publishing.
- Vishnu Jade Jinda.(2014). **Public participation in community development Thung Krang Village, Thap Sai Subdistrict, Pong Hot Water District, Chanthaburi Province.**
- Weerakit, Hanparipan et al. (2008). **Community involvement in community justice work Case Study: Klong Crocodile Noi Community Koh Rai Subdistrict, Ban Pho District, Chachoengsao Province.** Bangkok : Ministry of Justice.
- Yurathon Jina, and Ramita Jina.(2017). **Bowon Santisuk : Forms of Home Engagement Temple schools in promoting the 12 moral values.** Chiang Mai.